

Передплата

на «РУСЛАНА» вноситься:

в Австрії:

на цілий рік . . . 10 зр. (20 кор.)
на пів року . . . 5 зр. (10 кор.)
на чверть року . . . 2 зр. 50 гр. (5 кор.)
на місяць . . . 85 кр. (1 к. 70 с.)

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 16 франків
Поодинокое число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш мидости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, администрация і експедиция «Руслана» під ч. 9 ул. Коперника (Ліндога ч. 9.) Експедиция місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Забіганки Німців.

»N. Pest. Journal« умістив на днях статю під заголовком »Völkerversehmung«, в котрій величає Мадярів за їх систему винародовлюваня угорських Славян і в котрій заохочує австрійських Німців до приміненя сеї системи в ріжкоплемінній Долитавщині. Автором статі є незвісний »австрійський політик«, імовірно якийсь завзятуший німецький ліберал або націонал. До сеї статі годі привязувати яку-небудь вагу, але на всякий случай знаменна она сим, що в ній Німець-централіст розкриває задушевні бажаня значної частини австрійських Німців, що раді би завернути Австрію в часи Метерніха і ужити всяких насильних средств до винародовленя австрійських Славян. Для оригінальності подаємо дещо з сеї крайно шовіністичної статі.

Німці — стоїть там чорно на білім — не уміли дбати про великодержавність і інтереси Австрії. Головна їх похибка лежала в тім, що они наділяли Галичину ввіймовим становищем в 1867. році. Тоді скапітулювали Німці перед Поляками. Поляки одержавши політичну самостійність, не тільки не віддячилися Німцям (не помігши їм винародовити Чехів та Словінців), але повели внутрішню політику так, що самі стали осередком австрійської політики і зужили те своє становище на майоризованє Німців. З другого боку розбуджено сими уступствами в користь Поляків надмірні забаги у других австрійських Славян. А що вийшло з того ввіймового становища Галичини? Пригляньтесь теперішнім відносинам в Галичині!

Культурна робота мало поступила вперед. Селянство галицьке животіє в крайній нужді, темноті і бруді. Множество анальфаетів. Край став жерелом визиску для шляхти і єї союзника, духовевства. Число церквей і монастирів зросло над міру. Де лише розбудив ся промисл і яке-такє фінансове житє, там явила ся сейчас корупция. Се виявилось наглядно іменно в послїдних літах. Надужитя виборчі суть на дневнім порядку. Таких мабуть нема і на Балканах. В судах уживають ся тортури, а найпогавійшою проявою се, що Галичина стала заборолом реакції і темного клерикалізму, що з Галичини ширить ся і по других краях і увішов в внутрішню політику.

І чи можна пині стреміти до федералістично-автономного перестрою Австрії в виду сих поганих проявів в Галичині? Чи можна і другі краї видати на поталу упривілегованих каст? Ми запропастили ідеал злитя австрійських народів в велику державну організацію. А се грїх непростимий і ми мусимо за всяку ціну вернути до сего ідеалу. Мусимо зірвати з двадцятьлітною системою, практикованою в Австрії (від єри Таффого), котра підчинила культурний німецький варід некультурному Славянству. Як завзято приходить ся нам (Німцям) нині бороти ся о кілька мізерних урядничих посад в Böh-misch-Leira і деінде, так завзято повинні ми були від давна бороти ся о гегемонію в Австрії, не виймаючи Галичини, і так завзято будемо в будучині бороти ся о се наше становиско, в хвилі, коли вже прийде до цілковитого розладу. В Австрії, треба завести новий лад. Сего домагає ся інтерес і цілість держави.

З виводами незвісного автора сего пашквілю, виміреного взагалі проти австрійських Славян, а в подробности проти Галичини, не думаємо спорити, розуміючи докладно головну тенденцію єго. Австрійському Німцеві стало тісно на чисто-німецькім ґрунті і він рад би розжитись коштом і хлібом славянських земель. Се проява нам дуже добре звісного »Drang-у nach Osten«, будьто для несеня культури на схід і кріпленя держави, а на ділі для бруталного гнобленя Славянства і простої наживи. Випертий з Германії, з Італії, з Угорщини, Галичини та в добрій половині з судетских та альпейских славянських земель — Німець-експльоата-тор може бути невдоволений з нинішного ладу в Австрії. Колись вислужений фаєр-веркер був професором математики в наших середних школах, кельнер-Німець — учителем німецького язика, недоспілий ґімназист — Steuereinnehmer-ом, збанкротований промисловець — Verwalter-ом домен. І були се »золоті часи« для — Kulturträger-ів. Нині поле для легкої наживи — змаліло. Тож і не дивниця, що автор згаданої статі в »N. Pest Journal-і« сьпіває тужливу пісню за давними »добрими« часами на тему »Mein Vaterland muss größer sein«. Розуміє ся, що жажду до німецької експанзивности треба було якось виправдати »державними зглядами« і тому полохає автор статі Австрію з одного боку погубними наслідками »федерации«, з другого боку малое галицькі відносини чорними красками. Що Галичина не двигнула ся економічно хочби і в часах автономії — про се ми добре знаємо самі. Але нам звісні докладно також і дійсні причини економічної немочи Галичини. Сеж плоди колишньої адміністраційної і податкової системи з єри німецького централізму, до котрого автор статі рад би вернути. Добре в нас не діє ся, — сего ми сьвідомі, але ми знаємо також і те, що евентуальні Kulturträger-и, розпосївши ся посеред нас, будуть їсти наш хліб і поводитись між нами так, як поводились їх діди в єри всяких Метерніхів та Бахів. Впрочім, автор статі сам добре знає, що для німецької експанзивности в нас нема і не буде місця.

Соціалістична вудка на селян.

Вода шумить!... вода гуля!...
На березі Рибалка молоденький
На поплавець глядить і промовля:
»Ловіть ся, рибоньки, великі і маленькі!«
Гете-Артемівский Гулак.

(+) Сими днями відбуло ся в Градци соціалістичне віче. Не було се загальне віче всеї соціалістичної демократії, ані навіть віче австрійської організації, лише німецьких соціалістів в Австрії.

Можна би про се віче, як про багато иньших подібних віч соціалістичних зовсім не згадувати, коли б на нїм не виринуло вельми важне і то в ясній і різкій формі поставлене питанє відносин соціалістичної демократії до селянства і змаганє приєднати селянина для соціалістичної цілї.

На тім вічу виступив високоосьвічений соціалістичний провідник з Баварії Вольмар, що

в тих справах висловлював ся з признаня достойною щиростю і рішучостю. Хоч Вольмар лише гостем на градецькім вічу, однак заняв там своїм виступленем перше місце вже в розправі над питаєм про патріотизм соціалістичної демократії, коли свою промову серед грімких оплесків закінчив словами: »В любові до власного народу, до загалу, до якого належимо, не може нас випередити ніяке сторонництво, ніяка суспільна верства. Але понад географічні і національні витвори існує ще щось більшого: загально людська думка і чутє.«

В сих словах містить ся неперечно будуча тактика соціалістів. Видатний їх провідник признає ся до горячого патріотизму, до національності, але на те тільки, щоби з них зробити собі ступінь до своїх далеких революційних змагань. Се се отже опортунізм, холодний революційний опортунізм, що не маючи змоги відразу досягнути високої мети, підлазить до неї ступінь за ступнем, а сеї холодний, вирахований опортунізм неперечно небезпечнійший для суспільного ладу як галаслива діяльність ворохобників.

Вольмар говорив також про аграрне питанє і про »антиколективістичний упір хлопа«, який він протиставить соціалістичній пропаганді. Єму се річ зовсім ясна, що в розвитку сільського господарства нема аналогії з розвитком промислу від малого до великого заводу і вважає конечними заходи, щоби удержати малий завод, себто приватну власність в сільскім господарстві. Консерватизм рільника не освоїть ся ніколи з революційними доктринами, а кожна програма до рішеня аграрного питаня буде мусїла з тим числити ся, що селянин не дасть ся відорвати від рілі. (Пригадуємо тут безуспішні змаганя наших молодих колективістів, що в своїй пропаганді дармо намагали ся вмовити в селян-рільників, що они є »робітний люд«, себто на рівні н. пр. з фабричними робітниками). Хто має історичну осьвіту, сеї мусить єю справу так зрозуміти. Однак доктринерство нераз відкидає найяснійші і незбиті події, а тим способом пробовано нераз приноровити Марксівскі теорії до аграрного питаня. Недавно померший провідник німецьких соціалістів Лібкнехт був речником сеї ґрупи і висловив свої погляди про аграрні справи в книжці »Zur Grund- und Bodenfrage«.

Однак Вольмар підняв ся до практичнійшого розуміня селянського аграрного питаня, а щоби зловити селян-рільників на свою вудочку, полишає їм їх приватну ґрунтову власність. »Хлопа мусимо дістати — закінчив Вольмар свою другу бесїду — бо можемо на хвилю здобути політичну власть без него, але не можливо удержати її против хлопа«.

Таким способом, щоби не перелякати селянина-рільника колективізмом, відобранем єму єго приватної власности, робить ся єму опортуністичну уступку на якийсь час, щоби лише єго приєднати для своїх цілї.

Він поучає, що соціалістичний агітатор повинен погодити ся з такою поступенностю, погодити ся з тим, що є, щоби виминути непотрібної боротьби з почуванями селянства.

І длятого іменно робить він уступку і щодо другої важної точки Марксівської програми, що викличе невдоволенє не у одного Марксіста. Кожному бо Марксістові є соціалізм в політичнім значіню — республікою, в економічнім — комунізмом, а в реліґійнім — атеїзмом.

Холодний і вирахований Вольмар приписує для соціалістичних агітаторів з огляду на чутства селянства нившу рецепту, як дотеперішня метода. Він радить як найменше говорити про релігію, а хто зовсім про релігію не говорить, сей є митцем в агітації.

Хто тямить уложене мінімальної і максимальної програми в Галичині українсько-руськими радикалами, сей нагадає собі, що був там і колективізм усуваючий приватну власність і релігійний індивідуалізм, посунений до атеїзму, і козмополітизм, нехтуючий всяку національність. В т.х. рамках обернула ся агітація, ведена поміж нашим селянством на Покутю, на Поділю і на Підгір'ю. Усіхні її показали ся мінімальні а навіть ніякові. Нині вже Микола Ганкевич виступає як *руський* соціал-демократ, хоч лише перекладає з польського на руске те, що недорічними устами за Дашинським виголошує Козакевич, не тикає ся вже ґрунтової власности селянина-рілляника, виминає ся по зможі напастий на релігію, а навіть вивішує ся національний прапор, руский. Про все те поговоримо ширше иньшим разом, а нині лише знагоди градецького віча скажимо, що се лише нова метода, що річ остала та сама, що се лише вудочка, ловити рибок великі і маленькі і що тепер повинні на се звернути пильну бачність справдешні щирі приятелі селянства, а передовсім руске духовенство повинно взяти ся до ревної праці над селянством.

По іспиті.

(Допись із Скалатчини).

Мірилом зрілости горожанської люду, каменем пробним праці і впливу інтелігентної верстви на маси народу — суть безперечно всякі вибори. Де як де, а передовсім у нас, в наших нещасливих умовах політичного життя той аксіом як найбільше даєть відчутти. Там, де згідно і стало опікує ся людом, дбає про просвіту і освідомлене его, там кандидат ворожий нам мусить упасти, а если вийде, то вийде не вибраний, але нахпнений насильством, штучками і пресіями виборчими, і то не значною кількістю голосів.

Якжеж сумно в виду того політичного факту мусить представити ся стан патріотичної в Скалатчині роботи? Руским центральним комітетом виборчим затверджений кандидат одержав на 197 голосуючих ледви 18 голосів!

Щож стало ся з тою в останних часах «так доброю» Скалатчиною? Чи нарід внемігрував, полишивши лиш відпадки що найгірше, чи інтелігенція заспала? Таж недавно тая Скалатчина двома третими голосів вибрала 12 своїх членів до ради повітової; таж при славних виборах баденівських переважила (скажемо нині «на жаль») важку побіди на користь руского кандидата Яросевича, давши противникови ледви 26 голосів; таж при виборі Шмігера і Франка лиш мальверзаціями — як казали — побито їх! А преціж тепер карток не покрали, бо вибори були усні, не було мальверзацій, бо уневажливо лиш 2 голоси, котрі впали на «д-ра Северина з Тернополя», не було навіть великої пресії урядової; щож стало ся?

Стало ся те, чого ні національні радикали, ні радикальні націонали наші не хочуть розуміти і брати в рахунок: що виборів не робить кількох крикунів і агітаторів, а праця солідарна всего загалу. А в Скалатчині весь загал, вся інтелігенція єн *gras* абсолютно противна радикальній кандидатурі (з виімкою 4 чи 5 сіл). І если вийшов Яросевич, то тому, що его не знали; если значне число позискав Шмігер і Франко, то тому, що нарід приготовлювано для иньших, поважнійших і симпатичнійших осіб, котрі, если би були справді, як обіщували, кандидували, — хто знає, що би ся було стало. Иньша річ з п. Даниловичом. Навчені досвідом попередних виборів, ніхто не хотів брати ся за роботу, доки не буде знав, за кого має бороти ся. Аж тут нараз головний виборчий комітет висуває кандидатуру д-ра Даниловича! Сей кандидат як скрайний, не перебираючий в средствах ворог понів, не має між ними жадної симпатії, ні довіря і не може на них ніколи числити; поміж народом також не дуже він популярний, бо

знають многі, що він так само радикальний адвокат в серебролюбю, як і в ненависти до понів. З тих отже причин не було найменшої організації, жадного а жадного заінтересованя так, що до правиборів приходило майже всюди по 6—20 виборців і то лиш тих, кого вийт конче до канцелярії притягнув. Св'ященники вирост застерегли ся, щоб їх не вибірано так, що з цілого повіта лиш один був виборцем (і то мимо волі, тому що довший час був на відпустці і приїхав по правиборах). Вислід отже вибору можна було заздалегідь з математичною певністю предвидіти.

Закинути би можна: если вам не була симпатичною кандидатура Даниловича, то було поставити кого иньшого, — таж зголошував ся п. Гурик! Так є, кандидатуру п. Гурика підносив на передвиборчих зборах о. Зазуляк. Але п. Данилович, оточений кількома знаними крикунами (навіть межі ними були не з нашого, а з сусідного повіту), повів справу на свою користь так, що голосу о. Зазуляка навіть не зареєстрував справоздавець «Народної Ради» — а п. Гурик зрік ся кандидованя. Зробити-ж так, як зроблено в Жидачівщині, не було сили, в виду 2 контркандидатів, бо п. Данилович певно був би не резигнував в користь п. Гурика. Як ті збори випадуть і як будуть переведжені, знали ми всі, тож з виімкою о. Зазуляка навіть з місцевої інтелігенції ніхто не явив ся, що мимоходом кажучи, було зле і на будуче на тую точку при акції виборчій повинно ся бути бачнійшим).

Немило дуже вразило всіх, що «Народна Рада» поважила ся затверджувати такого кандидата. Тим лиш скомпромітувала себе перед світом, а найбільше перед Скалатчиною, — бо показало ся, що не має понятя про наші відносини, — тим сіє деморалізацію межі виборцями, бо, затверджуючи такі кандидатури, приневолює їх ломити солідарність народну і призвичаює до того, що можна голосу єї часом не послухати. А прецінь, не маючи відповіднійшого кандидата, можна було цілком на сей раз не ставити кандидатури, а п. Даниловича лишити «Гром. Голосови».

Се меншо нехай «Народна Рада» возьме собі до памяти і сли при слідуєчих виборах схоже, щоб рускі голоси падали на руского кандидата, нехай заздалегідь перед правиборами порозумієть з місцевими людьми та нехай вкінци знає, що так як до нині річи стоять, у нас без св'ященників жаден кандидат не перейде, а св'ященники не думають своїми руками витягати печені каштани з горячого попелу для радикалів.

Тамошний.

З політичного поля.

Цісар Вільгельм перебуває тепер коло Щетина на великих маневрах. Даючи пільгу своїй натурі, не скривати в собі своїх думок, він і тепер розбалакав ся, відповідаючи бурмістрови сего міста на его повитальну промову. Зі Щетина заїхав аж до Китаю. Отже сказав що-до китайської справи, що має повну надію на добрий успіх змагань німецького війська в Китаю, та що єму удасть ся привернути назад мир і порядок, щоби німецький торговельник міг в будучині зовсім спокійно віддавати ся своїм заводовим інтересам. Не маю що-до китайської справи жадного страху — сказав цісар — я переконаний, що цілковито осягнемо свою ціль, та що се вийде на добро вітчизни.

З Риму доносять про заговор на жите Св. Отця, який мали ухвалити американські анархісти. Ватиканські круги дуже збурені тим відкритєм. Римска поліція перехопила лист з Америки, дотичачий сего заговору і повідомила сей час команданта папської жандармерії Таглія Феріо. В Ватикані заряджено беспроволочно як найдальше ідучі средства охорони. До всіх єпископів виславо обіжники з порученєм, щоби при складаню мандрівок паломників звертали пильну увагу на особи, які беруть в них участь, бо заходить обава, що анархістам могло би удати ся дістатись до базиліки св. Петра підчас заповідженої на жовтень беатифікації. Англійска поліція закомунікувала італійській 8 анархістів, які сьвіжо прибули з Америки, а двох з них мало удати ся до Італії.

Також з Царгорода доносять дорогою через Лондон, що торжества султанського ювілею заколотили поголоски про відкрите заговору на жите султана. З сеї причини мали арештувати 123 осіб. Тайне слідство має вести ся дуже енергічно. — До интересних новин з Сербії належить урядовий комунікат, яким розвязано маршалківський уряд *королевої-матери Наталії*. В єім комунікаті сказано між иньшим: «Кілька двів тому *бувша королева* Наталія переслала свому, перебуваючому тут, надворному маршалкови (полковникови Сіменовичеву) отверту, поштову карту, де найобидливішими і найгрубішими словами накидає ся на обоіх королівство. Наслідком сего повідомляє ся з порученя короля, що всякі ініриги і маніфестациї, стремлячі до підкопаня королівського дому, хто-небудь був би їх автором, будуть уважані за змаганя зради стану. Сї, що завзяли ся збурити мир, на яким Сербії і єї королеві стілько залежить, нехай знають, що з ними буде поступати ся так, як зі зрадниками стану та підбурювачами мусить ся поступати!» Справді теперішня сербска королева зуміла сина цілком відбити від родичів! А по чийй стороні правда — хто їх там знає. Урядовий сербський дневник доносить радісну новину, що Драга в иньшій стані. Про се натякав Александер ще перед вінчанєм — тепер сконстатовано урядово. Задля сего відкликано заповіджену подорож королівської пари по краю.

З Пітсбурга в Трансвалі доносить Daily Mail під д. 6. с. м., що англійські війська мусіли опустити Бетлягем, Фурієрберг, Сенекаль і Ледбранд, котрі місцевости Боери здобули наново. З Йоганесбург доносять вечірні дневники з д. 9. вересня, що президенти Крігер і Штайн находять ся вже в заливі Делляжо.

Про услівя, серед яких воюють Англичани в Трансвалі, пише льондонський кореспондент до одного з бруксельських дневників: Я знав одного молодого літерата, який був зразу противником трансвальської війни, відтак запалив ся до неї і зголосив ся на охотника. Перед кількома днями він повевнув з Африки, яко нездібний до війни. Я відвідав его. Заким я ще его успів розпитати, як єму поводило ся, він почав мені жалувати ся: «Ах, казав, ся новітна війна є огидна. Вправді ще потреба відваги, але відваги чисто бездільної, відваги вола, якого ведуть на заріз. Через шість місяців я служив під фаною і брав уділ в кількох битвах. В протягу тих шести місяців я бачив заледви двацять Боєрів і то лиш через скло. Казали нам машерувати і ми машерували. Від часу до часу ми почули гук. Один з нас падав на землю вбитий, або ранений, нераз кількох нараз. Ворога не було видко. При бездимім поросі не видко взагалі нич, навіть сих малих клубів диму, які давнійше зраджували місце, де находить ся неприятель. Кажуть, що нам потреба добрих стрільців. Я стріляю добре, але в протягу цілої війни аві разу я не міг ціляти. Я стріляв до гір, до скал, у воздух, — на щасте. Старав ся лиш завсїгда стріляти в єю сторону, звідки, як здавало ся, виходять стріли неприятлів. Нічо так не денервує і не томить, як борба з чимось незнаним, невидимим а смертоносним. До сего треба додати недостаточний спосіб відживлюваня, недостаток шатер до єваня, воду затруєну трупами. Як в таких услівях не захорувати на тиф? Коли я занедужав, не доглядано мене, тілько вкінено до шпиталя, в яким було місце на 30 осіб, а находило ся 300. Не помер я, на жаль. Признано мене нездібним до служби і я думав, що правительство бодай понесе кошти мого повороту. Деж там. Коли-б я був не мав власних грошей, то лежав би був там до нинішнього дня!»

Новинки.

— Календар. В середу: гр.-кат Олександра; рим.-кат. Мацедонія. — В четвер: гр.-кат. Положене пояса Пр. Богородиці; рим.-кат. Аврелії.

— Руский народний театр у Львові. В четвер дня 13. вересня: «Попихайло» комедия Шуткевича.

— Заупокійні богослуженя за бл. ч. цісареву Елисавету відправлено вчєра в річницю смерти у Львові, в катедрах всіх трех обрядів при участі представителів властей і шкільної молодіжи. В катедрі св. Юра відправив богослуженє Впр. митрат о. Андрій Білецький в сослуженю крилошан митр. Капітули, в латинській катедрі

крилошанин о. Валенга, а в вірменській катедрі ВПреосв. архієп. Ісакович. Шкільна молодіж була вільна від науки від 10. год рано.

— **Приїзд цїсаря.** Вчора вечером переїздив цїсар через Краків на маевери. Вже на дві години перед приїздом двірського поїзду панував на стації величезний рух. Перон прикрашено фестонами, зеленню, хоругвами, емблематами, а сноп електричного світла обливали чаруючо море цвїтів, якими пристроєно вхід до двірської салї. На першї зїбрали ся товпи святачно пристроєної публїки, ремїсничї цехи з відзнаками, численнї делегації товариств, корпорацій і представителї всїх властей. На передї стояв намісник гр. Пініньскїй в кружку найвищих достойників з Кракова. На боцї станула музика заведєня кн. Любомирских. Всьо було в найбільшїм порядку, як двірскїй поїзд заїхав на стацію. Коли монарх показав ся у вікні, музика заграла народний їмн, а з тисячних уст залунав оклик «най живє». По хвали висїв цїсар з вагона і привїтав ся з намісником поданєм руки, почїм намісник представив єму деякї особи і завїв монарха до двірської салї. Ту привїтано єго трикратним окликом «най живє», на що цїсар відклонив ся і подякував кількома сердечними словами. В салї відбували ся дальшї представлюваня цїсаревї видїйних осіб. Цїле принятє трєвало звиш чвєртє години, отже дозше, як думано, почїм монарх пращаний радїсними окликами поїхав до Ясла. В тїм самїм поїздї находив ся архїєп. Райнер і кн. Юрїй баварскїй. Поїзд провадив сам директор залїзниць, Горошкевич.

— **Іменованя і перенесєня.** Краєва Рада шкільна іменовала заступниками учителїв: Фр. Гартнера і Т. Недїльського для гімназїи в Сяюку; Б. Присака, Ф. Червїньского і І. Коїма для гімн. в Тарновї; Мих. Радомского для реальн. шк. в Кракові; Брон. Сабата для реальн. шк. у Львовї; д-ра Юр. Мігуловича і М. Годовского для IV. гімн. у Львовї; К. Кжеменя для гімн. в Яслі; Александра Бачинского і Бр. Попєля для гімн. в Бережанах; Ст. Подковича для I. гімн. в Перемишлї; Ж. Данельского для реальн. шк. в Станїславовї; М. Бараньского для гімн. в Золочевї; З. Райнера для гімн. в Ярославї.

Краєва Рада шкільна перенєсла заступників учителїв: Ем. Виродка в Подгужа до реальн. шк. в Кракові; Ст. Копровича з Подгужа до III. гімн. в Кракові; Й. Мадея зі Станїслава до реальн. шк. в Тернополї; Ант. Ольберка зі Станїслава до гімн. в Коломиї, о. Антона Когецького з III. гімн. до IV. гімн. у Львовї; М. Кжецьковского зі Самбора до гімн. в Ряшеві; Стефана Рудницкого з III. гімн. до академічної гімн. у Львовї; о. д-ра Й. Дзядоша з Ясла до I. гімн. в Перемишлї; Ю. Фуртку з III. гімн. до реальн. шк. в Кракові.

Міністер просвїти іменовував звичайного професора політехнічної школи, Богдана Мариняка, заступником екзамаційної комісії для II. державного іспиту на видїлі будови машин в політехнічній школі у Львовї.

Намісник перенїс повітового комісаря М. Задуровича зі Сяюка до Надвірної; конценїстів намісництва Т. Городиньского з Гусятина до Кольбушової і Н. Камїньского з Надвірної до Тернополя, вкінци концерт практикантів намісн. д-ра В. Врублевского зі Львова до Тернополя, А. Сломского з Ланьцута до Рогатина, Ф. Строку з Кольбушової до Гусятина, В. гр. Скарбіка зі Львова до Ланьцута і Др. Погоржельского зі Львова до Хжанова.

— **Концерт п. Модеста Менціньского,** відбудє ся в Стрию дня 18. с. м. в салї під «Чорним орлом» з добірною програмою, при ласкавій співучастї ц-ци З. Р., паяїстки зі Львова.

— **Платна бурса в «Народномъ Домѣ»** — як доносить «Галичанїнъ» — прийняла сєго року вєсього шїстєох вихованцїв, хотїя є місце на двайцять, бо... більше не зголосило ся. Тяжкі часи настають для галицких москвофілів: або недостаток «отроковъ» або недостаток «рублєй» стоїть на перешонї дальшїй фабрикації молодих яничарїв. На всякий спосїб є се вірадя прова.

— **З під московского кнута.** В наслідок знесєня в Росїї примусового поселєня на Сибїрї, властї попали в рознуку, що робити з тисячами увязнєних по тюрмах і казматах. Арештованя не умовкають, число засуджєних на тюрму мьожїть ся з кождим днем, а тї не можна їх сломїць запроторити в сибїрєких свїтах. В виду такого стану, правительство поручило спитати всїх увязнєних, що їм відобрано право горожаньства, чи не схотїли би добровільно поселити ся на Сибїрї і вибрати собі там місце пробуваня.

— **Атентат на директора гімназїи.** В Харковї, ученик Іванов, перепавшїй при іспитї зрілости, вїйшов з револьвером до канцелярїи гімназїи, застрїлив там директора гімназїи Чановича і зранив досить тяжко вистрїлом з револьвера учителя Горкевича. По сновнєню того злочина Іванов зголосив ся сам у полицмаїстра і дав ся увязнити.

— **Західно-європейска просвїта** скристалїзувала ся найяркїйше в китайській війнї при здо-

бутю Пекїна. Сцени, які там діяли ся сєго року, пригадують нам такі самї сцени з перед 40 лїт. Як тоді французскї та англїйскї війска доускали ся в Кантонї рїзних надужитї, так тепер мало-що не так само поступали. Frankf. Ztg. так описує подїї в Китаю з 1860. р.: Другого дня, як прибули до Кантона французскї і англїйскї віддїли, щоби єтеречи свої посольства, можна вже було побачити в містї наслідки європейської цивїлізації. Дома спокїйних мешканцїв зрабовано: дорогоценности, гроші, одїж — нич не остояло ся перед хїжацкими руками воєнкїв. Нїякї заборони старшини не помагали, а вкінци самї старшї разом зі своїми підчинєними розбивали каси в публїчних заведєнях Китаїцїв. Яка то була дика горда просвїченєх Французїв і Англїчан пізнати найлучше з того, що з цїсарської бібліотеки, в якїй було звиш 100.000 томів книжок, не остало нїчого, хїба подертї картки або купи попєлу.

— **Новї статутї пенсійні і провізійні** для персоналу австрїйских залїзниць державних. — За згодою міністерства скарбу видало міністерство залїзниць для функціонерів ц. к. австр. залїзниць держ. і їх родин новї змінєні статутї пенсійні і провізійні з многими цїнними улїпченнями в користь персоналу. Важнїйшї змінї нових статутїв, котрї увїйшли в жїте з днем 1. верєсєня с. р. представлюють ся слїдуєчо:

1) Для членів фонду пенсійного і провізійного, котрї в наслідок слабости або тілесного ушкодженя стали ся нездїбними до служби, скорочєно час потрібний до позисканя права на пенсію або провізію з 10 на 5 лїт. Для вдів і сирїт по членах тих фондів застережено тї самї користї. 2) Признанє ємеритурї, в висотї припадаючїй за 10-лїтне належанє до фонду тим функціонерам, котрї в службї в наслідок якого випадку стали ся нездїбними до працї, не залежить від жадної иньшої вимїнки, як тїлько від сеї, щоби яко члєни належали до фонду пенсійного або провізійного найменше єдин день. Те саме примїнює ся до вдів і сирїт по тих членах фонду, котрї улягли випадкови. 3) В нормальний вимір пенсії або провізїї, признаної на підставї постанов під 1) і 2), не вчисляє ся нїяких рент від випадків. 4) Для будинок, котрї по 31. серпня 1900 перейдуть в стан спочинку і побирали річну платню, підвищено мїнімум пенсії згл. провізїї з 300 на 400 корон. Таке саме мїнімум заосмотрєня одержуть вдови по таких будниках. 5) Невлачених вкладок до фонду через помершого члена не потручєє ся в пенсії, провізїї, з датків на вихованє, відправнї, кватєрового або помершого, яке має ся виплатити вдовї по нїм або дітям. 6) Зносить ся цїлком дотєперїшнє обмеженє, що вдова тїлько тоді має право до провізїї, наколи єспружество трєвало найменше 3 лїта в часї чинної служби мужа. 7) Дотєперїшню постанову, що вдова по членї, котрий при заклєченю єспружєства мав понад 50 згл. 55 лїт, не має права до заосмотрєня, наколи була більше нїж о 15 лїт молодшою від помершого мужа, — змінєно в користь вдів. 8) Принятє до фонду пенсійного або провізійного розширено до 55 року жїтя. Вкінци усунєно новими статутами дотєперїшнє нерівномірнє трактованє функціонерів належачих до фонду пенсійного і провізійного через се, що статутї обох фондів зрівнано так, що 43108 членів належачих з кїнцем грудня 1899 до фонду провізійного, помїж котрими було 12914 робїтників денних, будє ся трактовати під зглядом заосмотрєня на старїстї і ємеритурї після тих самих правил. — З цїлюю отже слїдуєсно повинєн персонал ц. к. австр. залїзниць держ. поватати радїсно і вдячно виданє змінєних статутїв, котрї дають новий доказ усильної старанности заряду о своїх функціонерів.

— **Ц. к. Дирекция залїзниць державних** оповїщує:

Льокальний рух особовий: Від дня огворєня руху на залїзниці льокальній Пила-Явожно входить в жїте додаток VII. до обовязуючих від 1. сїчня 1899. тариф для перевозу осіб, пакунків, подорожних, посилок експресових і пєів на залїзничих льокальних в Галичинї і на Буковинї позїстаючих в державнім зарядї. Цїна додатку 10 сотиків.

Північно-німецький рух товаровий з Галичиною і Буковиною: З днем 1. верєсєя 1900. входить в жїте додаток I. до тарифи часть II. зшиток 2.

— **Дрїбнї вїстї.** В Сокалі лютує шкарлатина. — В Кракові в бляхарскїй робїтнї Піпкальского наступив з неосторожности вибух мїшанини з салї сlogicum, сїрки і динаміту, в наслідок чого завалила ся стєля. Двох хлопцїв яко виновників увязнєно.

Наука, штука, література.

— **Учитель,** ч. 16. і 17. з дня 5. верєсєя 1900. Зміст: Міжнародний зїзд в справї фізичного вихованя молодїжи; — 500-лїтний ювілей друкарства; — Роля студєнта в Данїї; — Про задержуванє учеників в школі по наудї, яко средство караня; — Про потреби плекана здоровья в народній школі; — Як мужики увільняють діти зі школи; — Прогулька шкільної молодїжи і

концерт в чєсть Шевченка в читальнї в Карпатевї; — Повїтова конференція учительска в Чернівцях; — Фонд для бідних школярїв; — Жїноча освїта; — Яким занятєм повинєн сїльскїй учитель свїй час вивопняти; — Братска лїга дітїй у Францїї; — Із справоздань середних шкїл; — Всячина; — Оповїщеня.

Телеґрами.

Відєнь, 11. верєсєя. Що- до назначєня рєчїщїцїв вибору до палати послїв нема ще певности. Говорять, що вибори відбудуть ся ще перд 15. грудня с. р.

Відєнь, 11. верєсєя. Wiener Ztg. оголошує розпорядженє міністерства скарбу, після якого паперовї 20-коронївки увїйдуть в обїг вже від дня 20. верєсєя с. р.

Прага, 11. верєсєя. Виконуючий комітет молодоческого клубу відбудє кількогодїнну нараду, яку признано стисло довірочною.

Будїєвїчї, 11. верєсєя. Чєске соціал-демократичнє сторонництво ухвалило на зїздї, при надходячих виборах не входить в компромїси з другими чєскими сторонництвами, а стояти непохитно при жаданю загального, рівного і безпосередного права голосованя.

Новий Йорк, 11. верєсєя. В Гальгєстон (провїнція Тексас в північній Америцї) шалїла страшна буря; згинуло звиш 1.500 осіб та завалило ся коло 4.000 домів. Шкоди виносять 10,000.000 доларїв.

Петербург, 11. верєсєя. Міністер заграничних справ гр. Лямбєдорф поїде з царєм до Лївадїї.

Льондон, 11. верєсєя. Morning Post довідує ся з Берліна, що Німєччина не вдає ся в компромїси з Росїєю, а полишаючи їй вільну руку що-до розпоряджуваня своїм війском, сама Німєччина не думає опорожнити Пекїн. До сєго становїска прихїляє ся також Англїя.

Пекїн, 11. верєсєя. Команданти союзних війск оголосили плякатами проклємацію що-до відграниченя дїстрїктів їх юрисдикції, заповнєють населєню удержанє порядку та вимір справедливости і взивають до піднятя звичайних занятїв.

ВІСТІ ЕКОНОМІЧНІ І СТАТИСТИЧНІ.

В Товариствї взаїмних обезпечєнь «Дністер» прибуло в місяци серпня с. р. 12715 важних полїс на суму 11,511,290 кор. обезпечєної вартости з премїєю 100,208 кор. 90 сот. Разом від 1. сїчня до кінця серпня с. р. видано 57,119 важних полїс на суму 58,880,681 кор. з премїєю 514,093 кор. 7 сот.; попередного року за той сам час було 49,648 важних полїс на суму 52,253,522 кор. з премїєю 446,245 кор. 92 сот., т. є. сєго року о 7,471 полїс і 67,847 кор. 15 сот. премїї більше.

Шкїд в серпнї с. р. було 144 случайв; з котрих 108 приключило ся в послїдних 10 днях серпня; значнїйшї шкоди і більшї пожари, котрї дїткнули наше Товариство були в Угновї пов. равського (21 членів на 31 полїсах, в Лучицях пов. сокальського (15 чл.), в Рудї пов. бобрєцкого (11 чл.), в Поручинї пов. бережаньского (9 чл.), в Белзї (6 чл.), в Квїгвинї пов. станїславївского і Плетєничях пов. перемишлянського (6 чл.).

Всїх шкїд від початку року до кінця серпня було 594, з котрих 552 вже виплачено, 16 шкїд находить ся єще в лїквідації, а виплату 26 відшкодовань (в сумї 14,400 кор.) на разї з причин правних здержано.

Сума всїх тих шкїд разом з коштами лїквідації виносить brutto 314,697 кор. а по потрученю частї реасєкурованої лишась на власний рахунок 156,633 кор.

Фонд резервовий з кїнцем серпня с. р. виносить 289,731 кор. 55 сот.

Львів, 9. верєсєя 1900.

Надісланє.

Лїчниця д-ра А. Тарнавского
в Косовї за Коломиєю
отворєна до кінця жовтня.
Средства: лїченє водою і иньшї фізикально-дїєтичнї на спосїб д-ра Лямана.

Малий фейлетон.

ПОЧИНОК.

(Вітми з довшого оповідання)

Богдана Лепкого.

(Далі).

Поїзд в'їхав на великанський міст. Желїзні луки густо вязалися і мов ряд велитів держалися за руки. Перший з них зарився глибоко в беріг, послїдний також, иньші опиралися їм на плечах і немов висїли в повітря понад синими філями Дунаю. Подорожні раз враз брали свої голови на бік, бо здавалося, що вдарять ними о стовп. Починок стояв тихо і заглядав понад голови других в вікна. Він сам не знав, на що дивитися; чи на міст, чи на воду, чи на місто. Очи его скоро перекидалися з одного предмету на другий. О чїм думав, не знати. Мабуть о нічїм. Навіть о рїднїм Рехтинї забув в тїй хвили.

А поїзд тим часом все ближше та ближше доїжджав до наддунайської столицї. От фабрики з коминами як нагї пнї великанських смек, з котрих чорний дим як проклони йшов до неба. От робїтники фабричні, чорні, з позасукованими

рукавами, з жилами як посторонки, вештаються, кричать, бїжать, рухаються як автомати. От магазини великі, чорні, безобразні, от сїтка цїла шин, місто вагонів і поїзд поважно, як великий змїй, вточуєся на Нордбанський дворець. В купї робить ся вереск. Судний день. Однї других кличуть, накликують ся, здїймають поспїшно клуночки, кричать через вікно, як би їх хто рїзав і однї наперед других пхають ся до дверей. Починок жде на своїм місци і за послїдним Нїмчиськом вилазить і собі з вагону. На перонї звертає сейчас загальну увагу. Цїкаві Нїмчики стають і роздумують над тим, якої він народности. Ту доперва виходять на яв нїмецькі спосїбности етнографїчні. Однї якийсь панок вважає Починка мешканцем півнїчної Норвегїї, другий болимбортуком. Доперва третїй знаток кїнчає тую kwestию одним словом: «Кроват!» Починок не знає о тїм. Его зовсїм запаморочив той крик пасажерів, паке-рїв, кельнерів, кондукторів, дзвїнкїв, свистїв, свїгалїв. Не знає, де він, що з ним є, а тим бїльше, що буде. Філя живих тїл людських обхоплює его і заносить до дверей почекальнї І. кляси; звїдтам витручує его портїєр і він попадає в дверї реставранту II. кляси, звїдки знов

его виганяють і випихають перед дверї туалети. З туалети якась червона жїнка як чарївниця з вереском пекольної вїдми проганяє его і він вкїнци попадає в браму, котра веде до галї ревїзїйних. Ту его подають собі з рук до рук полїцаї та акцизники, питають, звїдки він і чоґо хоче, а коли не можуть з него видобути розумного слова, випроваджують бїдного, перестрашеного хлопа на двір. Ту доперва дїє ся «цуд». Якийсь панок, вбранний зовсїм по паньски, ще красше як писар з Баранївки, прискакує до него і кричить:

— Як ся маєте Іване!

— Як би хто був сказав Починкови, що его вибрали вітом, він менче був би здивувався, як в тїй хвили. Мало торбини не пустив з рук. Господи, та се людська мова!

— Іване, ви мене не пїзнаєте? — каже панок, хапаючи Починка за руку.

— Нї, не пїзнав, — вїдповїв вистрашений Починок. — А ви мене звїдки знаєте?

— А хтож би такого газди не знав — каже панок. — Таже вас всюди знають. Я вас на ярмарках вїдїв, Іване.

— Я не Іван а Василь Починок — поправляє старий, радий, що

здибав свого чоловіка, з котрим порозумїти ся може.

— Бодай же мене, а я забув. Так, так, ви Василь Починок з пїдо Львова.

— З Рехтина коло Поморян — поправляє Починок.

— Ну-ну, з Рехтина, а бож воно не пїди Львовом той Рехтин? Але що ми ту стоїмо, ходїть зо мною, Василю!

Починок не надумує ся, їде.

— Ви до найяснїшого монарха — каже панок і Василь з великого дива не знає, що вїдповїсти.

— А ви-ж звїдки знаєте? — питає здивований і стає.

— Я би не знав. Та ту все знають. Не бїйтесь газдо, ту вам не дадуть кривди зробити! — говорив панок. — Нїмцї, добрі люди. До них лєкше приступити, як до наших панів. Ви добре зробили, що приїхали тутки. Я вже вам все поможу. Звичайно знаєте, свїй чоловік — чоґу би не помочи? Боже, кому то я не помагав! Кожного вїдпроваджую, кождому пишу, бо ту, знаєте, все по нїмецьки а наш чоловік невчений і по руски не напише, не то по нїмецьки. Ви і не знаєте, який я радий, коли побачу свого чоловіка, крайна.

(Д. б.)

— РІК ЗАСНОВАННЯ 1892. —

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНѢСТЕРЪ“

перше і одинокє руске Товариство асекураційне, припоручене Всч. Духовенству і всїм вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. **Ординариатам** всїх трєх єпархїї, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї знарядї, збїже в зернї і соломї, сїно в стогах і будинках **протїв шкїд огневих.**

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1899 вносивть:

Фонд резервовий	245.814 кор. 52 сот.	} 486.145 кор. 92 сот.
Резерва премїї	148.480 „ — „	
„ спеціальна	1.684 „ 80 „	
Фонд основний	72.000 „ — „	
„ емеритальний	18.166 „ 60 „	

Тарифи «Днѣстра» дуже умїркованї, услїва обезпечень користнї, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кїнця 1899 року вносивли виплаченї шкоди 1,669.565 кор. 38 сот. Полїси «Днѣстра» приймає **Банк краєвий і Каси ощадности** у Львовї, Коломїї, Самборї, Долинї, Святинї, Городєнцї, Терєбовлї і Залїщиках при позичках гїпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Днѣстеръ» в **Товариствї взаїмних обезпечень в Краковї**, котрє дає найкористнїшї услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїцї. **Зголошеня** о удїленє агенцій в окрєстностях, де нема близько агентів «Днѣстра», приймає ся. «Днѣстеръ» виплатив агентам по кєнець 1899 р. провїзїї 216.714 корон.

Львїв, ринок ч. 10. (дїм «Просьвїти».)

Інформації і посередництво до заключеня **ОБЕЗПЕЧЕНЬ ЖИТЕВИХ** в найкористнїшїх комбїнаціях.

Пожалуйста обратитесь к директору «Днѣстеръ» на ул. Коперника ч. 3 (рядом аптеки Вл. Миколяша).

Товариство взаїмного кредиту

„ДНѢСТЕРЪ“

стоваришенє з обмеженою порукою, Львїв, ринок ч. 10

(дїм «Просьвїти».)

Удїляє позички за оплатою $5\frac{1}{2}\%$ і 1% додатку на кошта адмїнїстраційнї, властителям грунтів і господарств до 500 корон за порукою двох вїдповїдних ручителїв або за інтабуляцією, над 500 корон тїлько за інтабуляцією на першїм місци, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт. Сьвященники, не посїдаючі реальностей, мусьть крім поруки двох ручителїв предложити єще полїсу житєву; обезпечитись можна через «Днѣстеръ» в Товариствї взаїмних обезпечень в Краковї шєля вських можливих комбїнацій.

Згаданє Товариство приймає вкладки до опроцентованя вїд членів і третїх осіб по 4% .

Удїл членський вносивть 50 кор., вписовє 2 кор.

Членом бутї і позичку дїстати може тїлько член обезпечений в «Днѣстрѣ».

Інформації удїляє Дирекция листовно або агенти Товариства взаїмних обезпечень «Днѣстеръ».

Артистичне заведєне ритовнїче малярства шильдїв. вїдливаня, таблиць, вїрїб печаток кавчукових і великий вїбр кавчукових друкарєнь

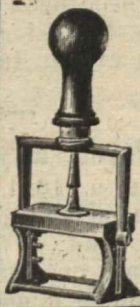
Генрик Шапіра

Львїв, ул. Коперника ч. 3 (рядом аптеки Вл. Миколяша).

Виконує дуже красно всїлякі роботи, а іменно: печатки кавчуковї і металевї для громад і урядів парохїяльних. Шильди мальованї на шклї, деревї, блясї та полотнї. Всїлякі лякерования, позолочуваня хрестів. Таблицї і шильди лянї з рїжних металїв, таблицї нагробнї і назви улиць, числа на домї.

Гравури на металю та дорогих камїнях, печатки, штанци, вїдзнаки, букви, монограми, герби і гузики до упряжи та лїберїї. Марки печатковї, бляшки шпунт. для броварїв. Нуморатори і стемплї на датум. Обцяги до пльомб, шалььони. Краска до печаток та хемїчна краска до бїлизни!

Цїнники даром і франко!

Всїлякі
КУПОНИ
вилььосованї
цїннї паперї
виплачує без потручени
провїзїї або коштїв
Контора вимїни
ц. к. упр. гал. акц.
БАНКУ
Гїпотечного.